

Asia: VN/11293/2022

Valtioneuvoston asetus Suomen ilmastopaneelista

Lausunnonantajan lausunto

1 § Kokoonpano

Ilmastopaneeli on kokenut nykyisen kokoonpanon toimivaksi.

Ilmastopaneeli katsoo, että asetuksessa ei ole tarpeen listata vaatimuksia edustettavista tieteenaloista. Liian tarkka lista karsii mahdollisia panelisteja, eikä tulevaisuuden tarpeita välttämättä osata ennustaa. Mikäli tieteenalalista päätettäisiin syystä tai toisesta säilyttää, sitä tulisi ainakin täydentää.

Ehdotus pykälän '1 § Kokoonpano' 2 momentin muotoiluksi:

Ilmastopaneelissa on oltava korkeatasoista ja monialaista tieteellistä asiantuntemusta tieteenaloilta, joilla tutkitaan ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen läheisesti liittyviä sektoreita ja ilmiöitä.

2 § Asettaminen

-

3 § Toiminta

Ilmastopaneelin jäsenet ovat eri puolilta Suomea, ja kokouksiin on mahdollisuus osallistua myös etänä. Lisäksi järjestetään myös sähköpostikokouksia. Asetuksessa tulisi huomioida etäkokousten päätösvaltaisuus.

Ilmastopaneeli toivoo, että yhdyshenkilö nimettäisiin myös opetus- ja kulttuuriministeriöstä, sisäministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä ulkoministeriöstä, joilla on merkittäviä tehtäviä myös ilmastotoimien kannalta.

Ehdotus pykälän '3 § Toiminta' 3 momentin muotoiluksi:

Valtioneuvoston kanslia, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö nimeävät kukin ilmastopaneeliin yhdyshenkilön.

4 § Jäsenen toimikausi

Säännöksessä esitetään, että ilmastopaneelin jäsenenä voisi toimia enintään kaksi kautta peräkkäin, kolme, mikäli viimeisen kauden toimisi puheenjohtajana. Ilmastopaneelin näkemyksen mukaan kaksi toimikautta peräkkäin voisi olla pääasiallinen toimintatapa, mutta ei ehdoton sääntö. Kausia ei tulisi rajata tiukasti kahteen, vaan asiaan jätettäisiin harkinnanvaraa. Ensisijaista olisi varmistaa, että tarvittavista teemoista on paneelissa kattava asiantuntijuus edustettuna. Suomesta voi pienenä maana olla hankala löytää jatkuvasti vaihtuvia asiantuntijoita kaikista kulloinkin keskeisistä teemoista. Ilmastopaneeli katsoo, että pykälän muotoilu joustavammin edistäisi sekä riittävän vaihtuvuuden että jatkuvuuden turvaamista.

Ehdotus pykälän muotoiluksi:

Suomen ilmastopaneelin jäsenenä toimitaan lähtökohtaisesti korkeintaan kaksi toimikautta peräkkäin. Jäsenenä voi kuitenkin toimia tarvittaessa kolme toimikautta peräkkäin, erityisesti silloin, jos kolmantena toimikautena toimii ilmastopaneelin puheenjohtajana.

5 § Palkkiot

Läpinäkyvyyden nimissä palkkioiden suuruus olisi hyvä olla julkisesti saatavilla.

Muut huomiot

Panelistien tieteellinen pätevyys

Perustelumuistiossa todetaan, että korkeatasoisella tieteellisellä asiantuntemuksella tarkoitettaisiin, että jäsen on ansioitunut omalla alallaan esimerkiksi suorittamalla tohtorin tutkinnon. Ilmastopaneeli katsoo, että pelkkä tohtorin tutkinto ei riitä määrittämään korkeatasoista tieteellistä asiantuntemusta, vaan perusteluosioon olisi hyvä täydentää, että valittavalla jäsenellä on julkaisutoiminnan laajuuden ja laadun perusteella riittävä tieteellinen asiantuntemus yhdeltä tai useammalta tieteenalalta, jolla tutkitaan ilmastomuutoksen hillintään ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen läheisesti liittyviä sektoreita ja ilmiöitä.

Pyyntökirje

Pyyntökirjeessä yliopistoille, ammattikorkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille tulisi tuoda esiin, että valittavilta jäseniltä edellytetään riittävää tieteellistä asiantuntemusta yhdeltä tai useammalta tieteenalalta, joilla tutkitaan ilmastomuutoksen hillintään ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen

läheisesti liittyviä sektoreita ja ilmiöitä. Organisaatioiden toivotaan esittävän ehdokkaita eri tieteenaloilta, jotta paneelin kaikki osaamistarpeet voidaan kattaa. Ehdokkailla tulisi olla hyvä valmius monitieteiseen yhteistyöhön. Lisäksi pyyntökirjeessä olisi syytä korostaa, että panelistien taustaorganisaatioiden tulisi osoittaa ja taata panelistille riittävästi työaikaa paneelin tehtävien hoitamiseen. Näitä edellä mainittuja näkökulmia voisi harkita tuotavaksi esiin asetuksen perusteluissa. Ilmastopaneeli katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että ympäristöministeriö pyytää väistyvältä paneelilta arvion tulevista asiantuntemus- ja tietotarpeista pyyntökirjettä laadittaessa. Ilmastopaneeli suosittelee, että tulevalle paneelin puheenjohtajalle annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi paneelin jäseniä valittaessa, mikäli henkilö on tiedossa ennen paneelin muiden jäsenten valintaa.

Tiedesihteeristö

Tiedesihteeristö organisoii paneelin päivittäistä työtä, valmistelee lausuntopohjia eduskunnan pyyntöihin sekä auttaa paneelin omien hankkeiden käytännön toiminna. Ilmastopaneelin toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi olisi tärkeää, että kulloinkin valittavan tiedesihteeristön toimikausi ulottuu riittävän pitkälle uuden paneelin toiminnan alkuun.

Weaver Sally

Suomen ilmastopaneeli - Suomen ilmastopaneelin kokouksessa hyväksytty lausunto